

**GARAPEN
IRAUNKORRERAKO
HEZKUNTZAKO JARDUNBIDE
EGOKIEN BILDUMA**

Zn 1

**IraunKORTaSunerako
eskolak SAREAn
(ESenRED)**

KREDITUAK ETA LIZENTZIAK

Ministerioaren argitalpenen katalogoa: <https://sede.educacion.gob.es/publiventa>
Argitalpen ofizialen katalogo orokorra: <https://cpage.mpr.gob.es>

Izenburua: *Garapen Iraunkorrerako Hezkuntzako Jardunbide Egokiak.
Iraunkortasunerako eskolak SAREAn - ESenRED*

Egilea:
José Manuel Gutiérrez Bastida.

HEZKUNTZA ETA LANBIDE HEZIKETAKO MINISTERIOA
Hezkuntzako Estatu Idazkaritza
Lurralde Lankidetzarako eta Hezkuntza Berriztapenerako Zuzendariordetza
Nagusia

Argitaratzen du
© IDAZKARITZA NAGUSI TEKNIKOA
Herritarren Arretarako, Dokumentazio eta Argitalpenetarako
Zuzendariordetza Nagusia

Argitalpena: 2022
NIPO (lerroa): 847-22-052-7
Creative Commons lizentziarekin argitaratutako lana -Ez komertziala - 3.0
lizentzia berdinarekin partekatua
Maketazioa: Pilar Hernandez Gonzalo

GARAPEN IRAUNKORTASUNERAKO HEZKUNTZAKO JARDUNBIDE EGOKIEN BILDUMA

Egunetik egunera, gero eta nabarmenagoa da gizateriatzat aurrez aurre ditugun erronkei aurre egiteko jarduteko beharra. Gaur egun dauden desberdintasun handiak eta pobrezia, krisi pandemikoak eta klima- eta ingurumen-krisiaren ondorioz larriagotuak, gizarte gisa itauntzen gaituzte gure eskubide eta betebeharrei dagokienez. Garapen iraunkorrerako hezkuntzak, gure gizartea bidezkoagoa, inklusiboagoa, baketsuagoa eta solidarioagoa bihurtzen lagunduko duten prozesuak sortzeko funtsezko eginkizuna du, eta, gure artean eta ingurunearekin harremanak izateko moduan funtsezko hobekuntzak sustatzeko, planeta-mugekiko orekari eusteko, maila guztietako inklusioa hobetuz inor atzean ez uzteko eginkizuna du.

Ilido horretatik, UNESCO-REN Mundu-Biltzarrean adostutako Garapen Iraunkorrerako Hezkuntzari buruzko Berlingo Deklarazioak garapen iraunkorrerako hezkuntzari buruzkoa, pertsonen eta planetaren ikaskuntza eraldatzailea gure biziraupenerako eta etorkizuneko belaunaldien biziraupenerako beharrezkoa dela azpimarratzen du. Orain da ikasteko eta gure planetaren alde jarduteko unea. Pertsonekin eta planetarekin erasokorrak izan ohi diren ereduak hausturaren ikuspegi horrek, hezkuntza-sistema bezala konprometituta aurrera egiteko beharra planteatzen digu, gure praktikak hobetuz, horiek erakutsiz eta ezagutza partekatuz, gure eskola eta gizartea eraldatzen lagunduko diguten irtenbide hobeak eskaini ahal izateko.

Garapen iraunkorrerako hezkuntzako jardunbide egokien bilduma honek ikuspuntu desberdinak eskaini nahi ditu pedagogiaren, hezkuntza-sareen, gizarte-ingurunearen eta ikastetxeetan gazteek egiten duten ekintzaren hobekuntzan. Hezkuntza-komunitatea, oro har, gure planeta elkarrekin itxaropenez bizitzeko leku bihurtzeko beharrezkoa den eraldaketa hori eraikitzeko oinarria da, gure akatsetatik ikasiz eta aldaketak posible eta beharrezkoak direla ziurtatuz.

AURKIBIDEA

0. Gure proiektua	5
1. Nortzuk gara?	6
2. Gure helburua	7
3. Pausoz-pauso	8
4. Ebaluatzen dugu.....	13
5. Ondorioak	15
6. Animatzen al zara?.....	17
7. Material osagarria	18

GURE PROIEKTUA

Eskoletako sareak iraunkortasunerantz nahasten

ESenRED, ikastetxeen ekimen publikoko sareen sarea da ikasleek iraunkortasunaren arloko kompetentzia garatzeko lan egiten duena.

1. ESenRED

Iraunkortasunaren alde lan egiten duten unibertsitateaz kanpoko ikastetxeen sareen sarea, administrazio publikoen ekimenez sustatua.

2. GURE HELBURUA

Iraunkortasunerako eta munduko herritartasunarentzat ingurumen-hezkuntza garatzea, ikasleak krisi ekosozialaren aurrean ahalduntzeko.

6. GAKO INSPIRATZAILEAK

Proiektuak hiru hezkuntza-oinarri ditu: gazteak gaztea hezten du, gazteak gaztea aukeratzen du eta belaunaldi batek beste batetik ikasten du.

3. PAUSOZ-PAUSO

Helburuak trukerako, hausnarketarako, ebaluaziorako, sareen arteko proiektu komunetarako eta nazioarteko beste sare batzuekiko loturetarako bidea dira.

5. ONDORIOAK

Guztion ekintzen arrakastek ahalduntze-lana elikatzen dute, justizia sozial eta ekologiko handiagoa duten gizarteetarantz aurrera egiteko.

4. EMAITZAK

Ikasleengan eta irakasleengan eragin handia lortzen da, inguruko inguruneetan eraldaketa ekosozialak eragiten dituzten proiektu komunen bidez.

1. NORTZUK GARA?

• Praktiken komunitatea

2011n, ESenRED (Sareko Iraunkortasunerako Eskolak) sortu zen, administrazio publikoen ekimenez (Autonomia-Erkidegoak, Udalak, Aldundiak) ezarritako unibertsitateaz kanpoko ikastetxeen sareen sarea. Bere helburua, iraunkortasunerako ingurumen-hezkuntzaren bidez, ikasleen artean ardurak hartzea eta planetako bizitzak pairatzen duen krisi ekologiko eta sozialaren aurrean jabetzua garatzea da.

Ikastetxeetan iraunkortasunaren kultura garatzeko elkarlana sortzen duen praktika-komunitatea.

ESenRED interes eta helburu komunak dituen sareen-sare egitura bat da. Praktiken-komunitate moduan eratzen da, bertan kide guztiek berdintasunean jarduteko eta erantzukizuna hartzeko aukera dute, sarean lan kooperatiboa sortuz. ESenRED-ek sareak aldaketa errazten eta aurrera egiten laguntzen du, erantzukizun partekatua praktikatzeko bidea eskainiz, bertan sare bakoitzeko ordezkariak funtzio desberdinen bidez laguntzen dute, lidergo banatua eta partekatua sortuz.

ESenRED osatzen duten sareetako teknikarien mintegietan, hainbat esperientzia eta ikuspegi trukatzeko dira, informazioa ematen da eta eztabaida sortzen da, zailtasunak, erronkak eta helburuak planteatzen dira, ikasteko eta kolektiboki hazteko bokazioarekin sare bakoitzeko proiektuak hobetzeko, beraz, ikastetxeetako eguneroko dinamika hobetzeko, ingurumen-hezkuntzari dagokionez.

Eraberean, jarduketa-esparru bat eskaintzen du, hezkuntza-politiken eraginkortasuna eta efizientzia, berrikuntzarantz, ebaluaziorantz, kalitaterantz eta iraunkortasunaren kulturarantz handitzeko.

Sareen sarea, ikasleek iraunkortasunean duten kompetentzia-mailari, balio etiko sozialetan duten prestakuntzari, lan kooperatiboari eta sozializazioari, autonomiari eta ekintzaitzari buruz hausnartzeko eta horiek handitzeko, eta banakako zein taldeko erantzukizunak eta konpromisoak hartzeko gune bat da.

ESenRED
interes eta
helburu
komunak

Ikaskuntza
kolektiboa

Iraunkortasunaren
arloko
kompetentzia

2. GURE HELBURUA

Ingurumen-hezkuntzako programen arduradunak diren pertsonak, esperientziak trukatzeko, gauzak egiteko moduak kontrastatzeko, berdinen artean ikasteko edo proiektu komunak gauzatzeko beharra kontuan izaten dute beti, beren praktika eta garatzen dituzten programak hobetzeko. ESenRED-en kasuan, itxaropen horien gailurra bere historiako funtsezko hiru mugarriren eskutik etorri zen:

- ESenRED-eko jatorriaren sustraiak Haur eta Gazteen Nazioarteko Kongresuan dago: Zaindu dezagun Planeta (CONFINT). Brasilgo Hezkuntza eta Ingurumen Ministerioek, 2009an, ikasleei, gazteei, irakasleei eta munduko hezkuntza-komunitateetako kideei gonbidapena egin zieten, planeten arazo ekosozial larriei buruz pentsatzeko eta eztabaidatzeko, haien aurrean erantzukizuna hartzeko eta beren ekintzekin konprometitzeko. Iraunkortasunaren alde lan egiten zuten zenbait ikastetxeen sareek ordezkari bat Brasiliara bidaltzea lortu zuten, eta gaur egun arte mantendu den harremana hasi zuten.
- Apirilaren 12an, Bartzelonan, *Xarxa d'Escoles per a la Sostenibilitat de Catalunya* (XESC) eratu zen ofizialki. Aurkezpen-ekitaldiekin batera, erakundeak beste sare eta programa batzuk deitu zituen, gauzatutako proposamenaren antzekoa egiteko: Estatuko sareen sare bat sortzea, esperientziak trukatzeko eta jarduera komunak egiteko. Ideia oso ondo hartua izan zen: administrazio publikoek gidatutako ikastetxeetako sareen sare bat estatu mailan ihardestea. Ingurumen Hezkuntzako Zentro Nazionalak (CENEAM), hasiera-hasieratik, bere esperientzia, baliabideak eta espazioak eskaini zituen sarea eraikitzen laguntzeko.
- 2010eko urriaren 13tik 15era bitartean, Valsainen, CENEAM egoitzan, sare ezberdinetako eta ingurumen-hezkuntzako programen ordezkariak biltzen dira lehen aldiz, autonomia-erkidegoek, probintzia-aldundiek eta udalek sustatuak. Bertan, sare bakoitzeko esperientziak aurkezten dira, arazoak identifikatzen eta partekatzen dira irtenbide posibleak planteatzeko, eta hainbat tresna erabiltzen dira sareen sare baterantz aurrera egiteko.

ESenRED-en historia emankorra hastera doa.

3. PAUSOZ-PAUSO

a) 2030 Agendarekiko harremana eta Garapen Iraunkorreko Helburuak (GIH)

ESenRED sareetako ingurumen-hezkuntzako proiektuek, planetari eragiten dioten arazo ekosozialei buruz aritzean, lotura estua dute GIH-ekin.

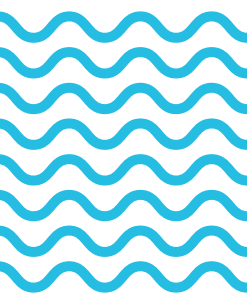
GIH-ek planeta-konpromiso batean parte hartzeko aukera ematen diete proiektuei. Ikastetxeek eta beren hezkuntza-komunitateek jarduteko modu berri bati ekin ahal izateko aukera bat da, guztion bizitza hobetzeko, inor baztertu gabe.

Proiektuek GIH-ei eszenatoki erreala eta zehatza eskaintzen diete, tokian tokiko testuinguruan kokatua. Ikusgarritasuna lortzeko eta ekologikoki iraunkorragoa eta sozialki bidezkoagoa den mundu baten aldeko oihartzuna areagotzeko gunea da.

b) Helburuak

ESenRED helburu hauekin sortu zen:

1. Ekintza-sareen, baliabide-, material- eta ideia-sareen arteko topaketa, trukea, lankidetzeta eta hedapena errazteko.
2. Jardunbide berari buruzko hausnarketa, ebaluazioa eta berrikuntza sustatzea, taldean erreferentzia-ereduetan ezagutza eraikitzeko.
3. Sareen bidez partekatutako proiektuak edo proiektu komunak garatzea, ikasleen ikaskuntza etengaberako gaitasuna hobetzeko, protagonismo parte hartzailearen bidez, eta irakasleen gaitasun profesionala etengabe hobetzeko.
4. Iraunkortasunerantz bideratuta dauden nazioarteko eskolen beste sare batzuekin harremanak, kontaktuak eta proiektu komunak ezartzea.

c) Metodologia

a. Eduki nagusiak:

ESenRED-ek bere helburuak garatzeko egiten duen lanaren oinarriak osatzen dituzten edukiak hauek dira:

- Lidergo partekatua.
Sareetako teknikariek demokratikoki erabakitzen dute eta ikasturteko Ekintza Planak ezartzen dituen lan guztiak bere gain hartzen dituzte, eta ebaluazio bateratuan egindakoaren berri ematen dute. ESenRED erakundearen oinarria da.
- Garapen iraunkorrerako eta munduko herritartasunarentzako hezkuntza.
ESenRED-eko ekintzaren lehenengo oinarri teorikoa giza eskubideen, iraunkortasunaren, munduko herritartasunaren, generoen arteko berdintasunaren, ekitatearen, osasunaren, aniztasunarekiko errespetuaren, bakearen kulturaren eta abarren balioei eta errespetuari lotuta dago.
- Erantzukizuna.
ESenRED-ek bere ekintza komunitan bultzatzen dituen prozesuek erantzukizunak hartu behar izatea sustatzen dute (latinetik respondere, «erantzun», «erantzuna eman»), bai banakakoak baita kolektiboak, bertako eta planetako bizi-kalitatearen hobekuntza garatzeko iraunkortasunaren ikuspegitik.
- Ikasleen protagonismoa eta ahalduntzea.
Ikasleen protagonismoa beren ikaskuntza-prozesuan, hezkuntza-kompetentziak garatzeko, motibatze eta bizitza publikoan parte hartze eta aldaketa ekosozialak sustatzeko behar den ahalduntzea eragiten duten kontzientzia sozial eta ekologikoa sortzeko bide nagusia izango da.

- Ekintza eraldatzailea. ESenRED-ek ekintzarako hezkuntza sustatzen du. Prozesuen zuzeneko ondorioa, ikasleek hurbileko errealitateak aldatzen dituzten eta eraldaketa globalak eragiten dituzten ekintza eraldatzaileak proposatu eta gauzatzea da, iraunkortasunaren ikuspegitik.

b. Landutako oinarrizko kompetentziak

Iraunkortasunerako ingurumen-hezkuntzak, errealitate ekosozialen konplexutasuna eta izaera sistemikoa eta holistikoa ulertu behar ditu, bereziki globalizazioaren fenomenoaren barruan. Horretarako, funtsezko kompetentzia guztiak garatzea ezinbestekoa da, ikasleak sensibilizatzeko, ezagutzak eskuratzeko, kontzientziatzeko, jarrera proaktiboak sortzeko eta sozialki bidezkoagoa eta ekologikoki orekatuagoa den gizarte baten alde jarduteko. Horri esker, planeta mugatu batean bizi garela eta oso degradatua dagoen planeta batean bizi garela ulertu eta onartu ahal izango du, ekitatea eta iraunkortasuna zaindu ahal izango ditu, bizimodu guztiak arduratsua diren kontsumo-jarraitibideak bere gain hartuz, bere etorkizuna arriskuan jarri gabe, erabakiak hartzeko gaitasuna duten pertsona eta erakundeei aldaketak eskatu eta gizartea eraldatzeko taldean jardun ahal izateko.

c. Zeharkako lerroak

Iraunkortasunerako ingurumen-hezkuntza, bere izaeragatik, diziplinarteko oinarri handiko zeharkako prozesu bat da. Ingurumen-hezkuntzak ikuspegi ekosoziala eta ez-antropozentrikoa nabarmentzen du, eta, horren bitartez, giza existentzia eta, oro har, bizitza zehazten dituzten ekodependentziaren eta elkarren arteko mendekotasunaren printzipioak onartzen dira. Hezkuntza horrek pentsamendu kritikoa garatzen laguntzen du; aniztasuna, biologikoa izan hala kulturala edo generokoa izan; beharrezkoa dugun sormena; komunikatzeko moduak, etab. Baita genero-berdintasuna, bakerako hezkuntza, kontsumo arduratsurako hezkuntza edo osasunerako hezkuntza, besteak beste.

d. Jarduera nagusiak:

ESenRED-aren urteko lan-planak honako jarduera hauek planifikatzen ditu:

1. Mintegia: Sareen ardura duten teknikarien topaketarako, elkartrukerako, informaziorako, eztabai-darako eta eraikuntza komunerako espazioa.
2. Gazteen Konferentzia Zaindu dezagun Planeta (CONFINT): kontzeptu eta balioetan sakontzen duen prozesu pedagogikoa, hala nola ekoherritasuna, iraunkortasuna, demokrazia, erantzukizuna eta partaidetza. Ingurumen-arloko hezkuntza-ekintza horretan, adin eta eskualde, herrialde edo kontinente desberdinetako gazteek batera ikasten eta jarduten dute, eta planetak pairatzen duen krisi ekologiko eta sozialaren aurrean konpromisoa eta erantzukizuna bilatzen dute, helburu komun batekin: planetako bizitza zaintzea.
3. ESenRED-eko Irakasleen Sinposioa: sare desberdinetako irakasleen urteroko topaketa, jardunbide arrakastatsuak trukatzeko, iraunkortasunerako ingurumen-hezkuntzako erreferente garrantzitsuekin trebatzeko eta proiektu komunak egiteko. Orain arte, sei egin dira, bost presentzial CENEAM-ean, batez besteko 80 irakasleekin, eta birtualki bat egin zen 2020an, pandemiak eragindako egoeraren ondorioz.
4. Ekainaren 5eko ESenRED ekintza: Ingurumenaren Nazioarteko Eguna dela eta, urtero ikastetxeei ekintza hezikomunikatzaile komun bat proposatzen zaie, gaur egungo gai batzuei buruz, adibidez, klimaren aldaketa, Garapen Iraunkorrerako Helburuak (GIH), COP25 erabakiak hartzeko gaitasuna duten pertsonentzako mezua edo COVID 19 pandemian mundua aldatzeko behar den txertoa.

e. Denboralizazioa:

Aipatutako lau jarduerak ikasturtean zehar egiten dira. Mintegia urtero egiten da eta udazkenean garatzen da, CENEAM-ean. Halaber, Irakasleen Sinposioa ere urtero garatzen da eta CENEAM-ean gauzatzen da, uztailero lehen astean.

ESenRED Ekintza, ekainaren 5ean eta urtero egina, Ingurumenaren Nazioarteko Egunarekin bat egiten du. Bestalde, CONFINT bi urtez behin egiten da, eta antolatzen duen sareko autonomia erkidegoan egiten da. Orain arte bost gauzatu dira: Gasteiz (2012), Bartzelona (2014), Logroño (2016), Alcaraz (2018) eta Guadarrama (2021).

f. Partaideak / Laguntzaileak:

ESENRED, 2021ean, honako hauek osatzen dute:

- 15 autonomia-erkidegotako 16 sare: Albaceteko Aldundia, Andaluzia Erkidegoa, Asturiasko Printzerria, Kanariak Erkidegoa, Katalunia Erkidegoa, Balear Uharteak Erkidegoa, Errioxa Erkidegoa, Madril (udalerría), Madril Erkidegoa, Murtzia Eskualdeko Erkidegoa, Nafarroa Foru Erkidegoa, Euskal Autonomi Erkidegoa, Palentziako Aldundia, Valladolideko Aldundia, Valentzia eta Ceutako Autonomia Erkidegoa.
- Unibertsitateaz kanpoko 4225 ikastetxe.
- 1.500.000 ikasle baino gehiago.
- 100.000 irakasle baino gehiago.

ESenRED-ek lankidetzak-hitzarmenak ditu CENEAM-ekin (Ingurumen Hezkuntzako Zentro Nazionala).

4. EBALUATZEN DUGU

Ebaluazioa ESenRED-eko motorra da. Sareen sarearen antolaketan eta funtzionamenduan funtsezko elementua da.

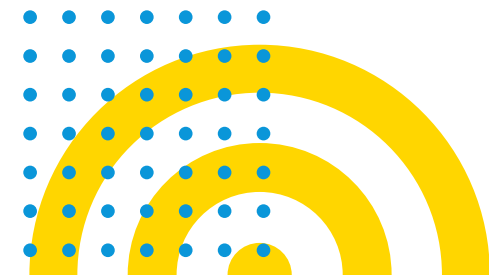
Hainbat tresna eta dinamikaren bidez egindako ekintza guztiak ebaluatzen dira. Horrek guztiak begiratzeko ispilu bat eskaintzen du eta aurrera egiteko nondik egin behar den ikusteko, nondik hobetu behar den, alde batera zer utzi behar den, etab. Gainera, lan horiek sare bakoitzaren eta hasitako prozesu bakoitzaren lana auto erregulatzeko eta zuzentzeko ariketak.

a) Puntu indartsuak eta aukerak

- Sare guztietan metatutako esperientzia.
- Berdinen arteko esperientzia- eta ikaskuntza-trukea.
- Proiektu komunak egiteko sinergiak, itxaropenak, estrategiak eta talde bateko kide izatea helburu komun batekin hasten denari laguntzen diona.
- Irakasleek eta ikasleek orain arte egindako lanagatik aintzatespena lortzea.
- Ikasleei ahotsa emateko eta benetako erabakiz osatutako agertokiak eskaintzeko gaitasuna, protagonismoa, ahalduntzea eta haien ekintza eraldatzaile kolektiboa.
- Eskola bakoitzak testuinguruan kokatutako proiektua du, baina funtsezko ardatz partekatuarekin eta ekintza-lerro komunekin.
- Sare moten, ikuspegiaren eta proiektuen aniztasuna bera da beste puntu indartsu bat.
- Ministerioekin partekatutako proiektuak eta beste erakunde batzuekin egindako aliantzak ([#EA26](#), [REDEEA](#), [UNESCO](#),...).

b) Puntu ahulak, oztopoak

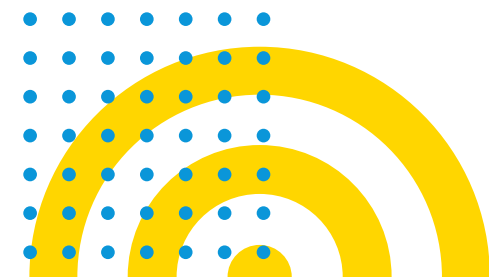
- Sarean, ordezkatu gabeko lurraldeak eta autonomia-erkidegoak falta dira, baina zentzu honetan ere oraindik esfortzu handiak egiten ari dira.
- Erakundeak sareetako teknikarien boluntarismoa eta konpromisoa hartzen ditu oinarri. ESenRED asko hazi da eta antolaketa-egitura egonkorra behar du (idazkaritza teknikoa), sarearekin lotutako arazo administratiboagoei erantzun azkarra emateko.
- Ez dago sare berriei harrera egiteko protokolorik, nahiz eta «amabitxi-sareak» erabiltzen diren.
- Erakunde juridikorik ez dagoenez, sare bakoitza jasaten duten administrazioen mende dago ESenRED.
- Denborari lotutako aldaketak; batzuk lanpostu tekniko batzuen prekarietatearen ondoriozkoak eta beste batzuk sareen programen inguruko erabaki politikoaren ondoriozkoak.

c) Alderdi berritzaileak

- Sarean lan egitea, erantzukizunak banatzen dituen sare horizontal batean.
- Lidergoak partekatzen dira.
- Proiektu komunak.
- Sare bakoitzeko proiektuen hobekuntzak.
- Inklusibitatea, jasotako sare berriak berdintasun-printzipiotik hasten dute bere ibilbidea, gainerakoen ekarpen eta erantzukizun berdinekin.
- Proiektu horiek ikastetxeen antolaketa zaharkitua haustea proposatzen dute, berdinen eta desberdintasunen arteko lanak eta gogoetak sustatuz, nazioartekoak eta belaunaldi arteko lanak sustatuz.
- Ikastetxeei laguntza emateko estatu-egitura bat sortzea, iraunkortasunerako hezkuntzan lan egiteko.
- Planteamendu ugari, GIH-en lanaren ikuspegi bateratuaren arabera.

5. ONDORIOAK

ESenRED-ek bete duen hamarkada luzeak istorio harrigarri eta zoragarri baten ondorioak erakusten ditu.

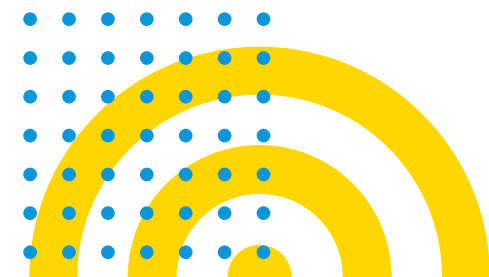
Milaka ikasleen emozioak, intentsitateak eta mundu hobeago eta iraunkorragoa egiteko gauzak aldatzeko gogoak, mundua aldatzeko irakasteko modua aldatu nahi duten irakasle ugarien suhartasunak, sareen atzean dauden administrazio publikoen konpromisoak eta teknikarien erantzukizunak inoiz izan ez den kontakizun ikusgarria eta ezohikoa ahalbidetu dute. Kronika hori, Zaindu dezagun Planeta Haur eta Gazteen Nazioarteko Konferentziaren aurkezpenean hasi zen, Ingurumen Hezkuntzako Iberoamerikako VI. Biltzarrean. Horren ondoren, XESC-aren inaugurazioan (Bartzelona) elkartu zen, eta kontakizun horren oinarriak finkatzeko lehenengo bilera egin zen CENEAM-ean.

Sare haiek, urteek aurrera egin ahala, nodo berri bihurtu ziren, eta haiekin beste nodo berri batzuek bat egin zuten, nahiz eta bidean beste batzuk ere geratu ziren.

Partekatutako esfortzu horri esker, langile teknikariekin hamabi mintegi gauzatu dira CENEAM-ean, osasun-krisiaren ondorioz on line egin zen 2020ko mintegia barne.

Ehunka Eskoletako CONFINT garatu dira geografia osoan zehar, dozenaka CONFINT Autonomiko eta Estatuko 5 CONFINT egin dira. Bere antolaketan ere lagundu da, eta Europako 4 CONFINT-etan parte hartu da, dozena bat herrialderekin batera.

Eta gainera, azpimarratu beharra dago, jada ESenRED-eko irakasleen 6 sinposio antolatu eta garatu direla, bertan, ingurumen-hezkuntzaren erreferentzia nabarmenak egon dira esperientziak trukatzuz, berdinen artean giro bikain batean ikasiz, CENEAM-EAN.

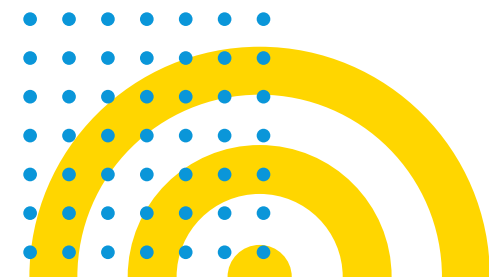

ESENRED nazioeko eta nazioarteko hainbat forotan ere aritu da, besteak beste, [Ingurumen Hezkuntzaren Nazioarteko 7. Biltzarra](#) (WEEC, ingelesezko siglengatik) (2013, Marrakech), [Ingurumen Hezkuntzaren Nazioarteko V. Biltzarra](#) (2015, Madril) eta Iraunkortasunerako Ingurumen Hezkuntzaren PAN-Europako 3. Jardunaldiak (2015, Bartzelona).

ESENRED-ek, bere kideen erantzukizunarekin eta konpromisoarekin, oztopoak eta ahulguneak gainditzeko eta Paulo Freirek aipatzen zizkigun bideragarri ezezagunak eraikitzen jarraitzeko lan egiten du, edo, bestela, posiblea denaren mugetan lan egiteko, ezinezkoa imajinatzeko eta espero ez dugunez fidatzeko, Maria Novoren hitzetan.

Hezkuntza eta Lanbide Heziketako Ministerioarekin egin berri diren aliantzek, hezkuntza-lege berriaren aurreikuspenek, GIH-en aukerek, Espainiako Hiri Agendarekiko lotura berriek eta beste batzuek, gizartea ekologikoki iraunkorragoa eta sozialki bidezkoagoa izateko eraldatzen laguntzeko aukera berriak sortzen dituzte, ESENRED-ek bilatzen duen antolakuntza-egonkortasunaren testuinguruan. Horrek, zalantzarik gabe, ikasleen artean, iraunkortasunerako ingurumen-hezkuntzan irakaskuntzarako kompetenziaren garapena eta munduko herritarrentzako gaitasunean aurrera egitea sustatuko du, iraunkortasunaren ikuspegitik.

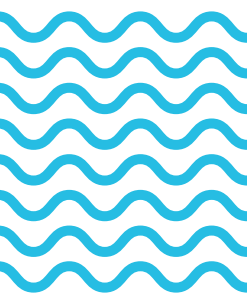
6. ANIMATZEN AL ZARA?

Ez da erraza antzeko beste esperientzia batzuen erreferentzia izan daitezkeen elementu inspiratzaile desberdinak zehaztea. Hala ere, ESenRED eraikitzeko zenbait indar-ideia izan dira laguntza eman dutenak eta horietan oinarritu dira prozesu eta ikaskuntza berriak eta ingurumen-hezkuntzako aintzatespen garrantzitsua. Ideiak ez dira asko aldatzen iraunkortasun ekologikoaren eta justizia sozialaren kulturarekin konprometitutako ikastetxe bat sortzetik eta sareko lanetik. Honako hauek dira:

1. Krisi ekosozial globalaren aurrean suminduta eta arduratuta dauden pertsonak. Sarean lan egiteko gai diren pertsonak, erantzukizun hori elkartzeko, biltzeko, egitura txikiak antolatzeko, ikasi eta esperientziak partekatu nahi izateko, proiektuak elkarrekin egin nahi izateko, giro ona sortzeko eta abarrerako gogo bihurtzeko gai izango direnak.
2. Partaidetza aktiboaren kultura bultzatuko duen antolaketa horizontal bat, lidergoak eta erantzukizunak partekatzeko aukera emango duen, taldearen beharrei erantzungo dien, oztoporik izan ezean malgua izango den, erabakiak hartzeko garaian arina izango den eta bere prozesuak eta erabakiak etengabe ebaluatuko dituen antolaketa horizontala.
3. Etengabeko prestakuntza. Berdinen arteko ikaskuntzarekin nahiz ingurumen-hezkuntzaren arloko erreferentzietatik abiatuta ikuspegi ekosozialetik.
4. Proiektu komunak. Prestakuntza prozesuez eta esperientziak eta programak partekatzeaz gain, ahalik eta sare eta pertsona gehien helburu kolektibo batean mugiaraziko dituzten proiektu komunak aurrera eramatea garrantzitsua da.
5. Ebaluazioa. Ebaluazioa iraunkortasunari buruzko kultura baten garapena hobetu eta aurrera egin nahi duen prozesu oren motorra da. Ebaluazioak, prozesuak eta emaitzak garrantzi berdinarekin hartu behar ditu kontuan edo gehiago ere, prozesu horietan etorkizuneko proiektuetarako gakoak daudelako. Testuinguru horretan, nor bere burua edo sarea auto erregulatzea eta pertsonen eta sareen arteko erregulazioa egitea funtsezkoa da.
6. Hezikomunikazioa. Ezinbestekoa da prozesuen faseen berri ematea, egindakoa ikusaraztea, bai norberaren ezagutza ziurtatzeko, baita gauzatzen ari dena sareetatik kanpo komunikatzeko ere.

Azken finean, ESenRED sareen sare gisa inspiratzen duen ideia Eduardo Galeanoren esaldia da:

«Leku txikietan jende txiki askok, gauza txikiak eginez, mundua alda dezake».
Eta horretan ari gara.

MATERIALA OSAGARRIA:

[Bastida, J. M. G. \(2014\). La CONFINT y ESenRED: Crisoles de aprendizaje hacia la Eco-ciudadanía. CENEAM-eko Aldizkaria.](#)

[Benayas, J., & Mercen, C. \(2019\). Iraunkortasunerako Hezkuntza baterantz. 20 urte Espainiako Ingurumen Hezkuntzaren Liburu Zuriaren ondoren. 2019 txostena.](#)

[Bianchi, C. S. T. \(2016\). Programa Nacional Escolas Sustentáveis: o fluxo de uma ideia no campo das políticas públicas de educação ambiental.](#)

[Cruz, L. C. D. \(2012\). Uma educação ambiental da juventude? Avaliação da política pública: Vamos Cuidar do Brasil com as Escolas-Conferências Infante Juvenis pelo Meio Ambiente no Ceará.](#)

[del Alamo, J. B., Albero, C. M., Hidalgo, D. A., & Bastida, J. M. G. \(2017\). Iraunkortasunerako Hezkuntza Spainian. Alternativas fundazioa.](#)

[Freire, P. \(1993\). Itxaropenaren pedagogia: zapalduaren pedagogiarekin berriro elkartzea. XXI. mendea](#)

[Gutierrez Bastida, J.M. \(2012\). KONFINTU, planeta zaintzeko gazteei buruzko nazioarteko konferentzia. CENEAM-eko Aldizkaria.](#)

[Gutiérrez Bastida, J.M. \(2015\). KONFINTU: ikasleen gaitasun- eta ingurumen-garapenari egindako ekarpena. Ingurumen Hezkuntzari buruzko V. Nazioarteko Biltzarra. 2015eko martxoak 12-15, Madril.](#)

[Gutierrez Bastida, J.M. \(2020\). KONFINTU-k klima-aldaketari aurre egiten dio. gazteen erantzunak berotze globalaren aurrean. Edukiaren aurkibidea, 171](#)

[Herrero, Y. \(2011\). Redes de cooperación entre A21E: aprender de la naturaleza. In IDEAS: Iraunkortasunerako ingurumen-hezkuntzako ekimenak \(pp. 235-250\). UNED–Urrutiko Hezkuntzarako Unibertsitate Nazionala.](#)

Pertsonak
kontzientziatzea

Planeta
zaintzea

Bizi garen
mundua
aldatzea

[Martinez, J. M. M. \(2017\). Ikaskuntza-prozesuetan sare sozialen eta eskolaren arteko harremanari buruzko kasu-azterketa. UNES aldizkaria. Unibertsitatea, Eskola eta Gizartea, 46-62.](#)

[Matos, Z. M. R. D. \(2010\). Juventude, políticas públicas de meio ambiente e educação ambiental: Um estudo do Coletivo Jovem de Meio Ambiente-Salvador-Bahía-Brasil.](#)

[Novo, M. \(2020\). Posiblea, ezinezkoa eta gertagaitza.](#)

[Rebollo, T. A. \(2019\) Ekarpen praktikoak, filosofiatik, psikologiatik eta neurozientzietatik abiatuta, iraunkortasunaren kultura sortzeko ingurumen-hezkuntzatik abiatuta, GIH-en, larrialdi klimatikoaren eta herritartasun globalaren testuinguruan. Índice de contenido, 40.](#)

[Rodrigo-Cano, D., Pico, M. J., & Dimuro, G. \(2019\). Garapen Iraunkorreko Helburuak, gizarte-eta ingurumen-arloko ekintzarako eta esku-hartzerako esparru gisa. RETOS. Administrazio eta Ekonomia Zientzietako Aldizkaria, 9\(17\), 25-36.](#)

[Stornaiuolo, A., Dizio, J., & Hellmich, E. A. \(2012\). Komunitatea garatzen: gazteak, sare sozialak eta eskolak. Komunikatzea: komunikazioari eta hezkuntzari buruzko Iberoamerikako aldizkari zientifikoa.](#)

[Blog ESenRED](#)

[Sitio web CONFINT](#)

